

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto IV.

V Ljubljani, dne 19. aprila 1928

16. številka

Čaplje

Navadno v temnih, deževnih dneh, kadar vihar goni velike kope oblakov, vidimo počasi veslati po zraku izredno veliko sivo ptico. Goste megle jo prisilijo, da plava včasih prav nizko nad našimi potočki in takrat opazimo, kako ima pritisnjene k truplu dolge noge in skrivljen še skoraj daljši vrat.

Ljudje navadno ugibajo kdo in od kod neki je prijadral ta tuji gost, dajejo mu najrazličnejša imena in pripisujejo razne, včasih prav bajne čine. Najbližje pogodijo tisti, ki ga primerjajo s slik znani štorklji, katero prav dobro pozna tudi naša mladina iz knjig in pravljic. Skoraj nikogar pa ni, ki bi vedel pravo, da je to siva čaplja in sicer prisiljena radi narastlega vodovja iskati si novih krajev, kjer ji bo lažje dobiti hrano, ali pa celo zanešena po slabem hudem vremenu. Dogodi pa se tu pa tam, da se posamezni pari naselijo celo za stalno, preko celega leta pri nas. Ali tudi ti se pustijo videti le prav redko in to tudi le navadno v slabem vremenu.

Največje skomine vzbujajo našim lovcem, ki se kaj radi postavijo s kakim redkim, posebno tako velikim plenom. Ali čaplje so v splošnem zelo previdne in le redko uspe lovcem, da jih uplenijo.

Pred leti, ko so se razprostirale tudi v naših krajih še večja močvirja in obsežnejši gozdovi in je bilo manj lovcev, ki niso imeli tako dobrih pušk kakor jih imajo dandanes, je bilo pri nas več divjačine, posebno raznih vodnih ptic, h katerim spadajo tudi čaplje.

Lovci v tedanji dobi pa čapelj niso streljali, marveč so jih lovili z v to svrhu naučenimi sokoli.

Drzne sokole, o katerih nam je znano, da se žive od drugih ptic, ter radi tega posečajo kaj radi naša dvorišča, v jezo skrbnih gospodinj, so vzeli v njihovi mladosti iz gnezd, jih udomačili in izučili, da so jim donasali manjše ulovljene ptice, večje pa držali toliko časa na tleh, da so se lovci približali in jih jim odvzeli. Take sokole so uporabljali posebno za lovljenje raznih vrst čapelj. Ker imajo nekatere vrste teh ptic posebno lepo perje, so jih ujeli, jim izpulili dragoceno perje, na to pa jih zopet izpustili. Najlepše perje imajo bele čaplje in sicer samci spomladi, v tako zvani ženitovanjski obleki. Za sokole, dobro izurjene v lovljenju čapelj, so plačevali ogromne vsote. V poznejših letih so na omenjeni način lovili čaplje turški begi, posebno v Bosni, sedaj pa, ko so se precej zredčili bogati Turki, pa je tudi lov s sokoli že skoraj pozabljen. — Kakor je čaplja oprezna in težko dosegljiva z lovsko puško kadar je sama

ali v družbi odraslih čapelj, tako je nepredvidna, kadar gnezdí. — Sploh je gnezdenje čapelj nekaj posebnega. Tam, kjer so čaplje stalni gostje, ne gnezdí en par sam za sebe, nego zberejo se vse čaplje in tvorijo celo naselbino. Na kakem močnem hrastu, sredi močvirja postavijo svoje iz dračja nerodno sestavljena velika gnezda, tako da najdemo kar po deset takih velikih rešetastih gnezd na enem drevesu. Poprej oprezne ptice postanejo brezbrizne. Samice sede na gnezdih, ležejo in vale, samci pa jim donasajo

hrano, ali pa stoje v bližini gnezda, ne meneč se za bližajoče sovražnike. Človek se jim lahko približa na strelno razdaljo, kar zadene pade, ostalo pa za nekaj časa odleti, pa se zopet kmalu povrne, kjer je bilo pred strelom. Pa tudi razne ptice roparice jih največ uničijo, ko čaplje gnezdijo, posebno kadar imajo mladiče. Sokol, lun ali ribji orol prileti, pograbi mladiča in odrči od koder je prišel. Čaplje zaženejo velik krik, ki pa kmalu potihne. To se večkrat ponavlja, dokler včasih niso gnezda docela izpraznjena.

V skrajni sili pa zna bit čaplja tudi pogumna in se ptici napadalki postavi po robu. Ravno to je delalo sokolji lov na čaplje še bolj zanimiv. Med roparskim sokolom in čapljo se je v zraku med letom razvila borba, ki so jo ljudje napeto opazovali in uživali lepote take borbe med obema pticami. V takem boju je čaplja navadno podlegla.

Prav tako, kakor so neusmiljene roparice s čapljami, tako postopajo čaplje z ribami in žabami, ki so njihova glavna hrana. Ves dan brodi po potokih, mlakužah in plitvejših bajerjih, stikajoč za plenom. Gorje manjšemu živemu bitju v vodi, ako ga ugleda čaplja. Bliskoma udari z dolgim, močnim kljunom, ki le prav redko zgreši svoj plen. Radi tega čaplje niso zaželen gost zlasti tam, kjer goje ribe. Jata požrešnih čapelj, ki ne prestando preže na plen, lahko uniči najlepše ribogojstvo. Baš radi tega so čaplje pri ribičih zelo osovražene.

Čaplja ima torej mnogo sovražnikov. Pregarjajo jo lovci in ribiči ter razne ptice roparice. V Jugoslaviji je največ čapelj v Slavoniji, v Bosni in nekaterih krajih Srbije, kjer so še dandanes precej obsežna močvirja. Čaplje pa žive najraje ob močvirjih zato, ker imajo tam mnogo hrane. — Pri nas vidimo čaplje navadno le med selitvijo v jeseni, ko jo prežene bližajoča se zima v gorkejšo prekomorske kraje, kamor leti preko naših krajev, in spomladi, ko se zopet vrača.





V sredini Leopold Layer, znani gorenjski slikar, rojen v Kranju, ki je umrl pred 100 leti. Njegova najbolj znana slika je »Marija Pomagaj« na Brezjah. — Na levi Jakob Nemeč, iz Sv. Jurija ob Ščavnici, ki si je spletel nevenljive zasluge za naše kmetijstvo, se je pred kratkim ponesrečil. Njegovo truplo so našli na velikonočni ponedeljek pri jezu očeslavskega mlina. — Na desni Vinko Pernat, veleposestnik in gostilničar v Sv. Vidu pri Ptuj in naš neumoren politični delavec, je preminul baš na dan 40letnice svoje poroke



— 10. t. m. je dospelo v Slovenijo okoli 100 poljskih dijakov in dijakinj, spremljanih od svojih profesorjev in sorodnikov. Prepotovali so velik del naše države, v svrhu spoznavanja južnih slovanskih bratov. Na sliki jih vidimo ob prireditvi poljskih ženitovanjskih običajev v Ljubljani

Levo:

Pogled na Knaflejevo ulico v Ljubljani, kjer je v noči od 13. na 14. aprila razneslo podzemeljsko plinsko cev. Eksplozija je povzročila tako hud zračni pritisk, da so popokale vse šipe okoliških hiš, ki so obrnjene na Knaflejevo ulico



Desno:

Zdravko Deleja iz Ljubljane, ki je pretečeno soboto ustrelil v Bolinju svojo ljubimko Ljubico Likarjevo, na to pa še samega sebe težko rani in se sedaj bori s smrtjo v splošni bolnici v Ljubljani



Levo:

Tečaj za umetno vezenje v Murški Soboti, katerega se je udeležilo 20 učenk

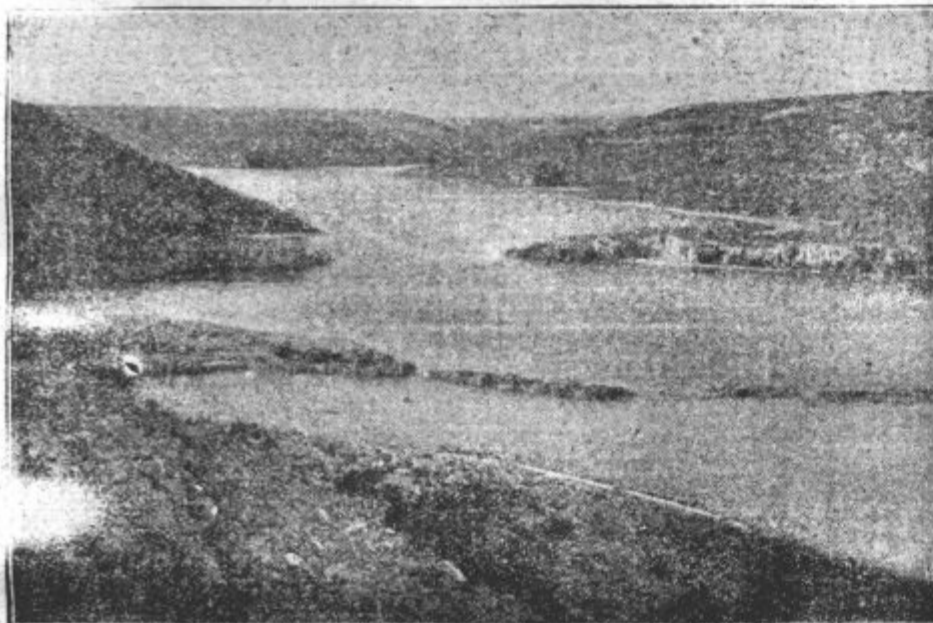




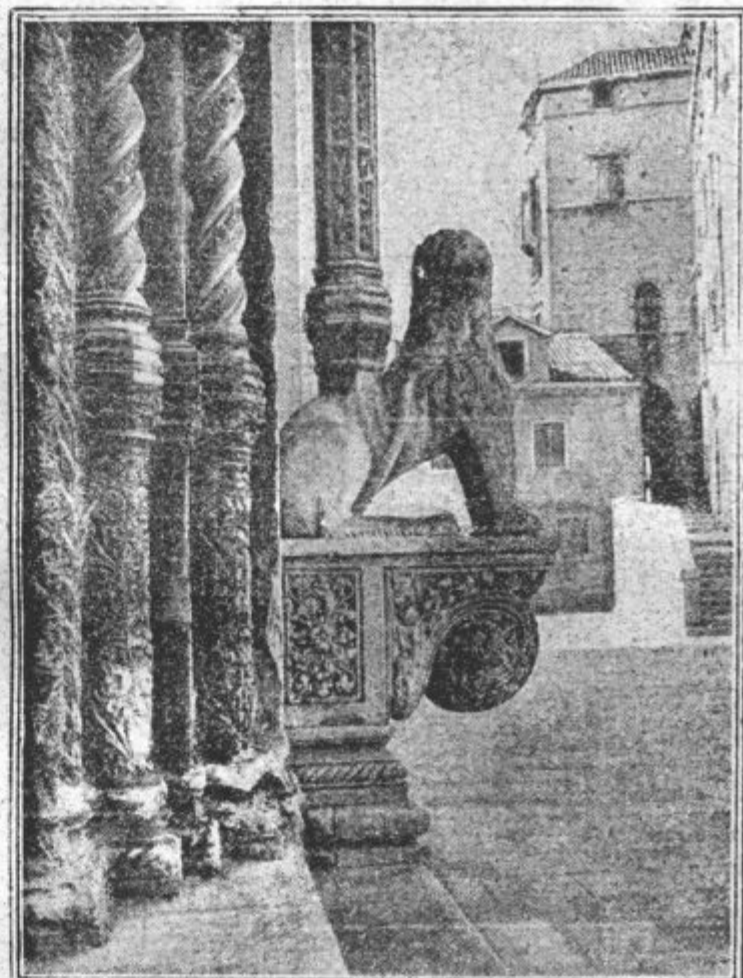
Desno:
Viktor Emanuel,
Italijanski kralj, ki
so ga hoteli umoriti
ob priliki po-
seta velesejma v
Milanu



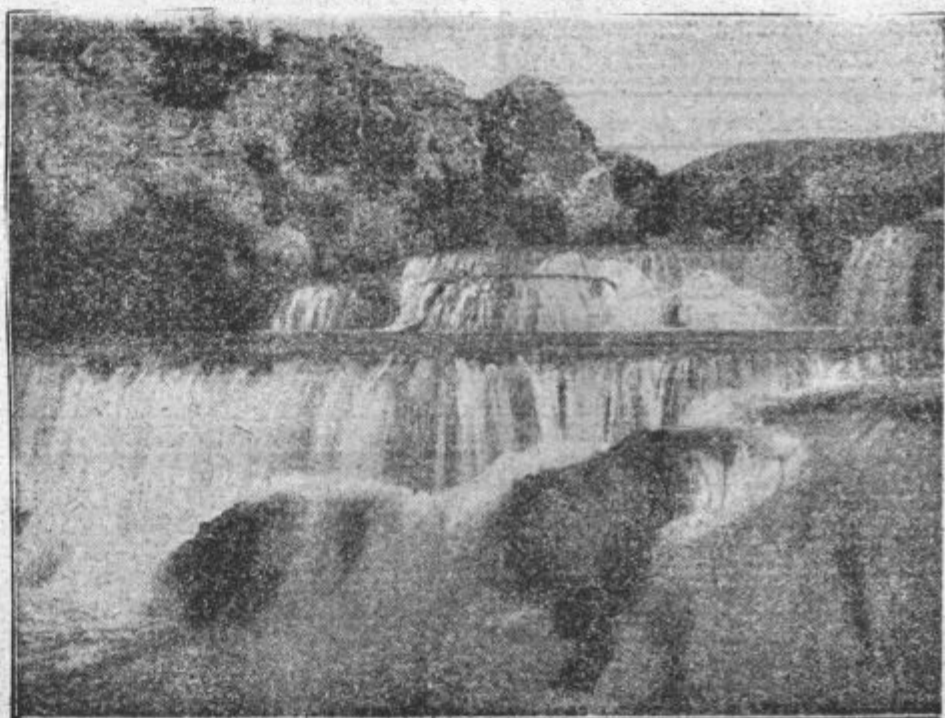
Levo:
Pogled na mesto Ši-
benik v Dalmaciji



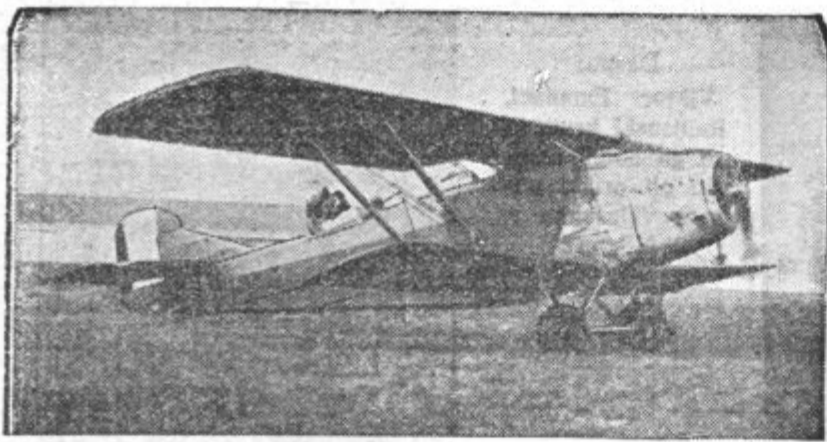
Okolica Šibenika, dolina Krke. Na desni krasen portal Saborne cerkve v Šibeniku. Na sliki vidimo vso veličino tega umetniškega dela



Zanimive stavbe ameriških velomosa



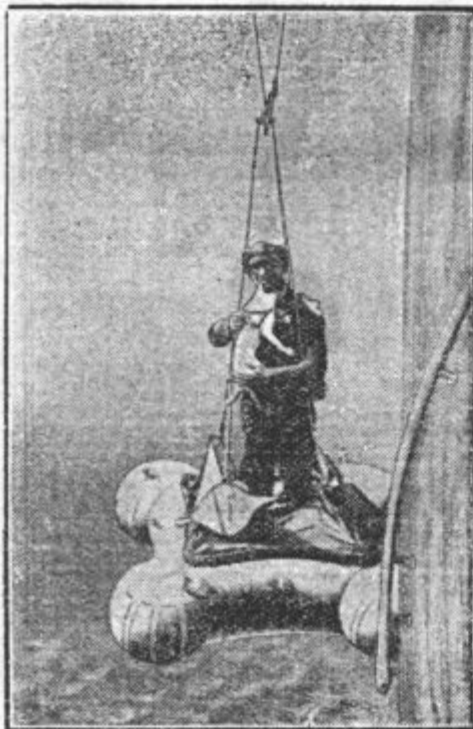
Mogočni slapovi reke Krke



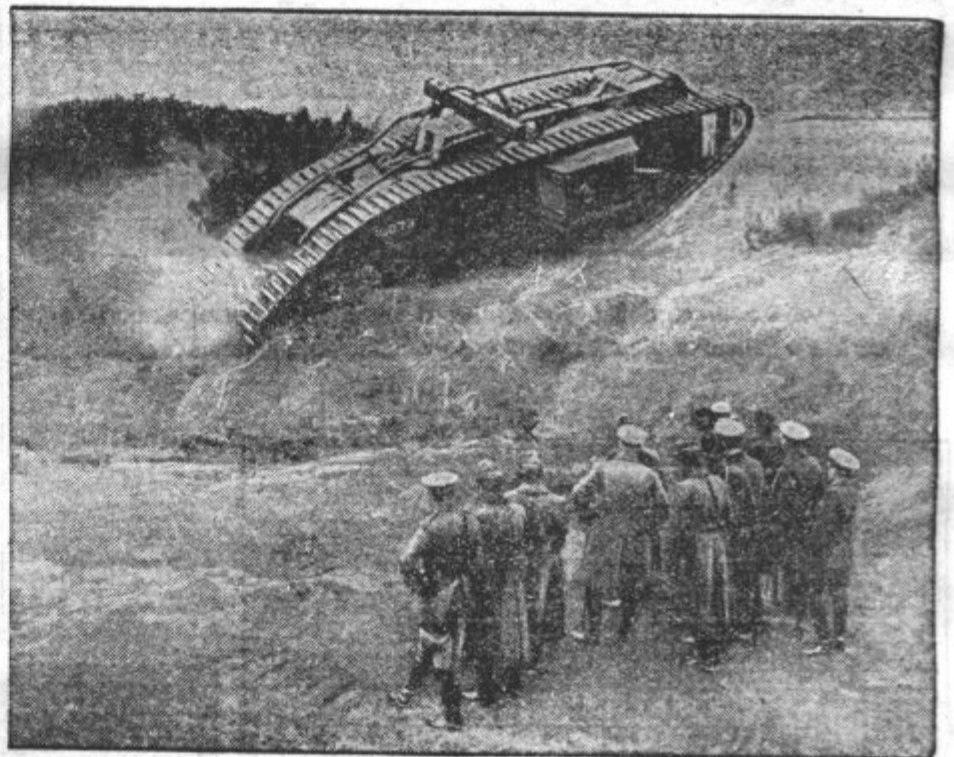
V času, ko povsod prodirajo avtomobili, se še najdejo čestilci konj in kočij. Na sliki vidimo kočijaža, ki se je v kočiji peljal iz Berlina v Pariz.— Zgoraj na levi letalo, ki je preletelo progo 9900 km v 65 urah



Slika iz puščave, kjer bo pa v do- glednem času tudi avtomobil izpod- rinil kamelo.



Levo:
General Nobile po- leg zrakoplova, ki je pod imenom »Italia«, odplul na severni tečaj



Desno:
Angleški tank, ki tehta 40 ton in vozi s povprečno brzino 40 km na uro



Desno:
Zvon zmage, ki je za- pel šele letos o veliki noči, v spomin franco- ske zmage pri Verdunu



Levo:
Največji most na svetu, ki ga bodo zgradili v Ameriki